FASİKÜL 42– SAYFA 2-9

Çeviri: Osman Bahadır

Merkez Hıfzıssıhha Enstitüsü

Cumhuriyet yönetimi, hastalıklara karşı sürdürdüğü büyük mücadelenin bir parçası olarak Merkez Hıfzıssıhha Enstitüsü kurdurdu. Bu enstitünün yöneticileri ve uzmanlarının çoğunluğu, eğitimlerini Avrupa ve ABD'de tamamlamış seçkin tıp mensuplarından oluşuyordu. Enstitü, kimya, bakteriyoloji, immünoloji ve farmakoloji olmak üzere dört temel bölümden oluşuyordu. Tüm bölüm şefleri, çeşitli tıbbi ve kimyevi analizleri gerçekleştirmenin yanı sıra, kendi uzmanlık alanlarında gerekli olan bilimsel araştırmaları yapmakla da yükümlüydüler.

Kimya bölümü, ülkenin çeşitli yörelerinden gönderilmiş besin maddelerinin analizini yapıyordu. Bu maddeler incelenmesi zorunlu olan maden ve kaplıca suları gibi içeceklerle, diğer çeşitli besin maddelerinden oluşuyordu. Bölüm bu maddelerin farklı özelliklerini saptıyor ve gerekli standartları düzenliyordu. Ülkede hazırlanmış veya ithal edilmiş tüm ilaçların kimyasal analizini ve kontrolünü yapıyordu. Kan ve idrar vb. gibi vücut sıvılarının tahlilini yapıyor ve gerektiğinde adli olaylarla ilgili yasal tıbbi tahlil raporları düzenliyordu. Kömürler, mineraller, toprak vb. gibi doğal maddelerin yanı sıra çeşitli sanayi malzemelerinin analizini de bu bölüm yapıyordu. Ayrıca Gümrük idaresi tarafından incelenmesi zorunlu olan tüm maddeler de kimya bölümü tarafından analize tabi tutuluyordu.

Bakteriyoloji bölümü, bulaşıcı hastalıklarla mücadelede kullanılacak aşıları ve serumları hazırlıyordu.

İmmünoloji bölümü, antijen bölümü, serum bölümü, aşılama bölümü, çiçek hastalığı bölümü, anti-kuduz bölümü, kontrol bölümü gibi alt bölümlerden oluşuyordu. Bu bölümde çeşitli aşılar insanlara ve hayvanlara uygulanıyor ve hastalıklara karşı bağışıklık kazanmaları sağlanıyordu.

Farmakoloji bölümünde ise çeşitli ilaçların kompozisyonu ve etkinlik derecesi üzerine araştırmalar ve uygulamalar yapılıyordu.

Merkez Hıfzıssıhha Enstitüsü'nde gerçekleştirilen çeşitli faaliyetler hakkında bir fikir vermek üzere, 1939 yılında enstitünün farklı bölümlerinde yapılmış çalışmalar ve elde edilen ürünler hakkında şöyle bir tabloyu sunabiliriz:

Kimya Bölümü etkinlikleri:

İncelemenin türü	İncelemenin sayısı
Tam idrar tahlili	2159
Kısmi idrar tahlili	278
Dışkı tahlili	10
Kan tahlili	146
Sanayi maddesi tahlili	93
Kömür tahlili	54
Çeşitli gümrük malı tahlili	463
Zehirlenmeyle ilgili tahlil	32
Uyuşturucu madde tahlili	83

Çeşitli tıbbi malzeme tahlili	402
Un, ekmek vb. tahlili	188
Tereyağı tahlili	236
Süt, yoğurt, peynir tahlili	20
Sirke, rakı tahlili	125
Mineral suları tahlili	17
İçme suyu tahlili	397

Serum Bölümü etkinlikleri:

Aşılar	Litre
Tifo	1866
Kolera	746
Tetanos	532
Difteri	503
Dizanteri	489
Kuduz	272
Meningokok	365
Veba	133
Zatürree	75
Anti-tifüs ve anti-tetanos aşılarının karışımı	26

Serumlar	Litre
Tetanos	722
Difteri	98
Meningokok	297
Dizanteri	353
Kangren	126
Kızıl	4
Stafilokok	13.200

Kuduz 11

Diğer serumlar 3

Ayrıca 13.750.000 kişilik anti-çiçek aşısı hazırlanmıştır.

Bakteriyoloji Bölümü etkinlikleri:

Frengi reaksiyonları olarak; 30.858 adet Wassermann reaksiyonu, 28.578 adet Kahn reaksiyonu ve 2.907 adet de Meinicke reaksiyonu gerçekleştirilmiştir. Ayrıca 26 kg. Gimsa renklendirici maddesi, 16 kg. frengi antijeni, 2.383 kg. Kahn antijeni, 4 kg. Meinicke antijeni ve 1 kg. da Aza antijeni üretilmiştir. Yapılan diğer incelemeler ise şunlardır:

1082 adet kültür incelemesi

830 adet su incelemesi

609 adet aglutinasyon (kümeleşim)

264 adet mikroskopik inceleme

78 adet sterilizasyon incelemesi

27 adet alyuvar sayımı

25 adet etüv kontrolü

14 adet Otoklav incelemesi

8 adet tanı

8 adet bakteriyolojik bakış açısıyla peynir incelemesi

7 adet kan grubu belirlemesi

Farmakoloji Bölümü etkinlikleri:

157 adet yabancı madde incelemesi

179 adet yerli madde incelemesi

75 adet uyuşturucu madde incelemesi

69 adet ilaç kontrolü

48 adet zehir araştırması

10 adet böcek öldürücü ilaç üretimi

9 adet Adalet Bakanlığı'ndan ve Emniyet Müdürlüğü'nden gelen madde incelemesi

6 adet diğer incelemeler.